

DEPARTAMENTO

DE

ECONOMIA

Materia: Economía da Empresa

Programación: 2º Bacharelato

Grupos : C

Curso : 2011/12

Profesor: José M. Justo Acevedo

INDICE

•Introducción	3
•Obxectivos.....	4
•Contribución ó Plan TIC	5
•Contribución ó Proxecto Lector	5
•Contribución ó Plan de Convivencia	5
•Contidos	6
•Metodoloxía Didáctica	15
•Contidos Mínimos Esixibles	15
•Temporalización	21
•Instrumentos Avaliación	21
•Procedementos Avaliación	21
•Criterios Avaliación	22
•Criterios de Cualificación	23
•Materiais e Recursos Didácticos	24
•Actividades Complementarias e extraescolares	24
•Medidas de Atención a Diversidade	24
•Programa de Reforzo para alumnos que teñan pendende a Asignatura de 1º Curso	24
•Avaliación da propia programación e da práctica docente	25

Introducción

Nunha economía de mercado (como a de a sociedade na que vivimos), é necesario o estudo da Empresa po lo seu papel coordinador da produción e distribución de bens e servicios entre os diferentes axentes económicos. A empresa na súa actividade, administra uns recursos que son escasos, reparte rendas e crea riqueza e emprego, impulsando o progreso económico nun sistema de economía de mercado, no que é a principal protagonista de todo o proceso.

Polo tanto, o obxecto de estudo nesta asignatura ven constituído pola empresa como eixo fundamental da estrutura socio-económica contemporánea, incluíndo neste propósito o análise do seu interior como sistema organizado e con funcións e obxetivos establecidos, como o das súas relacións co entorno no que proxecta súa influencia e da que recibe continuas esixencias de adaptación.

O dinamismo do marco no que as empresas desenrolan a súa actividade, determina que a súa estratexia estea baseada esencialmente nun proceso continuado de axuste, que permita dar resposta os cambios que producense no seu entorno. Nesta idea de cambio continuo, conduce necesariamente a unha renovación e adecuación das estruturas organizativas e das técnicas de xestión, que favorezcan as condicións para afrontar con éxito os retos que teñen plantexados as empresas e as organizacións en xeral.

A toma de conciencia da sociedade sobre os problemas relacionados co uso racional dos recursos naturais escasos, o impacto da produción sobre o medio ambiente e as súas repercusións sobre a calidade de vida das persoas, e o seu gradual reflexo na legislación, configura unha nova dimensión das relacións das empresas co seu entorno.

Por outra banda, o alumnado, nun futuro máis ou menos próximo, pasará a formar parte dunha empresa, promovéndoa, ou do traballo asalariado, polo que coñecer o funcionamento do mundo empresarial en todos os seus ámbitos, vaille facilitar a súa incorporación a vida laboral e servirlle para ser capaz de recoñecer todas as facetas do sistema en que se vai inserir .

OBXECTIVOS

Na materia de Economía da Empresa, os alumnos deberán desenvolver as capacidades enunciadas nos obxetivos xerais que se expresan a continuación:

- Analizar as características máis relevantes dos distintos tipos de empresas, identificando súas funcións, interrelacións e organización.
- Analizar o funcionamento global da empresa, así como as funcións específicas das súas áreas de actividade, tanto no que respecta as relacións internas como a seus condicionamentos e dependencias externas.
- Coñecer os elementos máis importantes do sector da actividade, e analizar a partir deles, as principais estratexias das empresas.
- Estudar as políticas de marketing de diferentes empresas en función dos mercados os que van dirixidos os seus produtos.
- Valorar a importancia que, para as empresas e a sociedade, ten a investigación, as innovacións tecnolóxicas e a implantación xeralizada das novas tecnoloxías.
- Identificar as consecuencias, para as empresas e a sociedade, da globalización da economía e as posibles liñas de conducta a adoptar fronte este fenómeno.
- Interpretar os datos máis relevantes da información contida nas contas anuais dunha empresa e avaliar e identificar posibles desequilibrios económicos e financeiros.
- Identificar as principais fontes de financiación da empresa, analizando as distintas opcións posibles.
- Analizar as consecuencias que, para o medioambiente, a sociedade e as persoas, teñen as actividades de distintos tipos de empresas e as condutas e decisións dos seus directivos.
- Comprender de forma clara e coherente e, no seu caso, valorar criticamente, informacións sobre feitos relevantes no eido empresarial.
- Avaliar e comprender a importancia dos problemas da organización e distribución do traballo, en relación cos obxetivos empresariais.
- Obter, seleccionar e interpretar a información de forma autónoma, adecuando o seu tratamento a resolución de problemas prácticos.
- Transmitir mensaxes e información de forma estruturada e intelixible.
- Valorar a importancia da seguranza e hixiene no traballo e da prevención dos riscos laborais
- Utilizar as tecnoloxías da información e da comunicación e máis outros medios, obter, seleccionar e comprender de maneira clara e coherente información sobre feitos relevantes do ámbito empresarial internacional, nacional e local e facer unha valoración crítica delas.
- Amosar iniciativa, creatividade, autonomía persoal e participación activa no deseño, planificación e elaboración dun pequeno proxecto empresarial, utilizando para a súa elaboración medios informáticos.
- Analizar a actividade económica das empresas, en especial as galegas, a partir das súas áreas de organización, relacións internas e a súa dependencia externa. Valorar a importancia que para a economía galega teñen as pequenas e medianas empresas, así como as cooperativas, como xeradoras de emprego, innovación e como motores do desenvolvemente económico e social.

CONTRIBUCIÓN O PLAN TIC

Como dixen antes, as tecnoloxías da información e comunicación , utilizaráanse como ferramenta do proceso ensino-aprendizaxe. Os alumnos acudirán cunha periodicidade semanal (na segunda e terceira avaliación fundamentalmente) a aula de informática, e nela, desenvolveráanse diversas actividades nas que o manexo das tecnoloxías da información será o eixo central. Utilizaráse Internet como ferramenta explicativa, búsqueda de información sobre distintos aspectos económicos, e mesmo como ferramenta de axuda na procura de información válida para a realización dos traballos correspondentes. Tamén a aula de vídeo será de moita utilidade na proxección de documentales, películas ... nas que o alumno poida observar a importancia da Economía no mundo actual.

CONTRIBUCIÓN Ó PROXECTO LECTOR

Nesta materia levaráanse o longo do curso, unha serie de actividades nas que a lectura xoga un papel fundamental: Non só libros específicos nos que se trate a temática propia da asignatura, senón que propiciaremos a lectura semanal dun xornal na que os alumnos buscarán noticias relacionadas con distintas cuestións económicas. Dita lectura faráse o longo de todo o curso ; ademáis procederemos a lectura de revistas relacionadas co mundo da empresa (Emprendedores), cunha periodicidade mensual.

CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

Nesta materia, desenrolaráanse o longo do curso diversos traballos e actividades relacionados coa Economía. O alumnado terá que elaborar traballos, expoñer na clase noticias económicas..., no que terán que traballar en equipo para a realización das distintas actividades. Polo tanto, traballaremos de forma especial o traballo en grupo entre o alumnado, potenciaremos as relacións de traballo entre eles, e faremoslle ver, como a unión, traballo en equipo, solidariedade, compañerismo....., son piares básicos na sociedade actual, e polo tanto, no mundo da empresa e da Economía, e moito máis para levar adiante (e con éxito) un proxecto empresarial.

CONTIDOS

CONTIDOS COMÚNS

- Recoñecemento da grande importancia do papel desempeñado polas empresas e polos empresarios no mundo actual. Aplicación a realidade galega.
- Asimilación da situación de cambio permanente que obriga a un continuo proceso de adaptación, que exige o dinamismo do marco en que desenvolven a súa actuación as empresas e que presenta especial relevancia na formación profesional dos recursos humanos.
- Valoración da contradicción entre as repercusións positivas e negativas da actividade económico-empresarial, especialmente no medio, no mundo do traballo, no consumo e na calidade de vida.
- Busca, selección, interpretación e comunicación da información procedente de diversas fontes, empreñando un vocabulario técnico e diferentes tipos de soportes (tradicional e a través das tecnoloxías da información e da comunicación)

Unidade Didáctica 1.- A Empresa e o seu contorno económico-social

TEMA 1. A Empresa

- 1.1.- Concepto de Empresa
- 1.2.- Elementos da empresa
- 1.3.- Funcións e obxetivos da empresa
- 1.4.- Teorías sobre a Empresa. A empresa como sistema

TEMA 2. Clases de empresas

- 2.1.- Clasificación das empresas
- 2.2.- Forma xurídica das empresas
- 2.3.- Clases de sociedades, según súa titularidade xurídica.

TEMA 3. O Empresario

- 3.1.- Concepto de Empresario
- 3.2.- A función de Dirección na Empresa.

TEMA 4. O marco externo da empresa

- 3.1.- Marco Xeral da actuación da empresa: entorno xeral e específico
- 3.2.- A extratexia competitiva
- 3.3.- Criterios de localización dunha empresa
- 3.4.- A responsabilidade social da empresa

TEMA 5. Normas que regulan a actividade da empresa

- 5.1.- A regulación xurídica
- 5.2.- Relacións Laborais na empresa:
  - 5.2.1.- Relación Individual de Traballo. Contrato de traballo
  - 5.2.2.- O salario
  - 5.2.3.- Tipos de contrato de traballo.
  - 5.2.4.- A xornada de traballo
  - 5.2.5.- Modificacións do contrato de traballo
  - 5.2.6.- Suspensión e extinción do contrato
  - 5.2.7.-A representación sindical dos traballadores. Convenios colectivos
- 5.3.- A Seguridade Social
- 5.4.- A Fiscalidade na empresa:
  - 5.4.1.- Os presupostos públicos
  - 5.4.2.- Imposto sobre o valor engadido
  - 5.4.3.- Imposto de Sociedades
  - 5.4.4.- Imposto sobre a renda das persoas físicas

Unidade Didáctica 2.- O Subsistema Productivo

TEMA 6 . A Producción

- 6.1.- Áreas funcionais da empresa
- 6.2.- A produción como proceso de creación de valor.
- 6.3.- A tecnoloxía
- 6.4.- A matriz tecnolóxica e a eficiencia
- 6.5.- A produtividade

6.6.- Os procesos de produción

TEMA 7.- A produción e os costes

7.1.- Os costes de produción: tipos de costes e relación entre produción e costes.

7.2.- Estructura do coste de produción.

7.3.- Análisis Coste-Beneficio. O Punto Morto

7.4.- Programación, avaliación e control de proxectos: Método Pert e Diagrama de Gantt.

TEMA 8.- A Xestión das Existencias

8.1.- Os inventarios:

8.1.1.- Coste de inventarios. Tamaño dos almacéns

8.1.2.- Modelos de funcionamento dos inventarios

8.1.3.- Volumen óptimo de pedido. Método Wilson

8.2.- Sistemas de Valoración das existencias: Precio Medio, Fifo y Lifo

8.3.- Método ABC

TEMA 9.- A dimensión empresarial

9.1.- O tamaño das empresas. Criterios para establecer a dimensión empresarial : Pymes, ventaxas e inconvintes

9.2.- Dimensión e ocupación productiva

9.3.- Factores que inflúen na dimensión das empresas

9.4.- Crecemento empresarial:

9.4.1.- Fusión e absorción de empresas

9.4.2.- Holding

9.4.3.- As empresas multinacionais

9.5.- A globalización

Unidade Didáctica 3 .- O subsistema Comercial

TEMA 10.- A actividade comercial

- 10.1.- O mercado:
  - 10.1.1.- Clases de mercados
  - 10.1.2.- Mercados industriais e de consumo
  - 10.1.3.- Variables determinantes do mercado
- 10.2.- A orientación da empresa
- 10.3.- Mercadotecnia:
  - 10.3.1.- Principios da mercadotecnia
  - 10.3.2.- Actividades relacionadas coa mercadotecnia.
- 10.4.- A segmentación do mercado. Criterios
- 10.5.- A investigación de mercados:
  - 10.5.1.- Obxetivos da investigación comercial
  - 10.5.2.- Sistemas de obtención da información
  - 10.5.3.- Técnicas de recollida dos datos primarios
  - 10.5.4.- Fases da investigación comercial
- 10.6.- Marketing internacional

TEMA 11.- O Marketing-mix

- 11.1.- Producto. Utilidades dun produto:
  - 11.1.1.- Líña e gama de produtos
  - 11.1.2.- A marca
  - 11.1.3.- O envase
  - 11.1.4.- Ciclo de vida dun produto
  - 11.1.5.- Factores que influen nas vendas
- 11.2.- A distribución:
  - 11.2.1.- Tipos de intermediarios comerciais
  - 11.2.2.- Funcions de distribución
  - 11.2.3.- Canais de distribución
  - 11.2.4.- Tipos de distribución
  - 11.2.5.- A franquicia. Just in time
- 11.3.- A promoción:
  - 11.3.1.- Funcions e técnicas da promoción
  - 11.3.2.- A publicidade . Campaña publicitaria
  - 11.3.3.- A promoción das vendas.
  - 11.3.4.- A venda persoal. Relacións Públicas
- 11.4.- O Precio. Variables das que depende o precio dos produtos.

Unidade Didáctica 4.- Subsistema Financeiro

TEMA 12.- As Contas Anuais

- 12.1.- O patrimonio empresarial: elementos e masas patrimoniais. Ordenación e valoración dos elementos patrimoniais.
- 12.2.- A ecuación fundamental do patrimonio: estabilidade ou inestabilidade patrimonial.
- 12.3.- A contabilidade : O P.X.C. e os Libros Contables
- 12.4.- As contas anuais da empresa
- 12.5.- O Balance Social

TEMA 13.- Análisis económico financeiro da empresa

- 13.1.- Análisis económico-financeiro
- 13.1.- Análisis de Balances
- 13.2.- Análisis Financeira: Ratios de equilibrio financeiro a curto e longo prazo.
- 13.3.- Análisis Económica: Rendibilidade e análise da produtividade.
- 13.4.- Período medio de maduración:
  - 13.4.1.- Ciclo de explotación da empresa
  - 13.4.2.- Período medio de maduración económico
  - 13.4.3.- Período medio de maduración financeiro

TEMA 14.- A financiación da empresa

- 14.1.- A necesidade de capital na empresa.
- 14.2.- Financiación a curto e longo prazo.
- 14.3.- As fontes de financiación:
  - 14.3.1.- Financiación interna ou autofinanciación. Ventaxas e inconvintes.
  - 14.3.2.- Financiación externa.
- 14.4.- O efecto apancamento.
- 14.5.- Mercado primario e secundario de valores : ampliacións de capital e empréstitos.

TEMA 15.- As inversiones. Métodos de selección

15.1.- Concepto de inversión

15.2.- Métodos de selección de inversiones: estáticos y dinámicos.

Unidade Didáctica 5 .- Subsistema Organizativo

TEMA 16.- A organización da empresa

- 16.1.- A estrutura organizativa:
  - 16.1.1.- Obxetivos da organización da empresa
  - 16.1.2.- Diseño de estruturas de organización
  - 16.1.3.- Tipos de estruturas organizativas
- 16.2.2.- A organización formal. O Organigrama :
  - 16.2.1.- Departamentización
  - 16.2.2.- Organigrama
  - 16.2.3.- A comunicación interna na empresa.
- 16.3.- Os grupos na empresa. A organización informal
- 16.4.- O departamento de recursos humanos.

Unidade Didáctica 6.- Proxecto Empresarial

- Proceso de creación dunha empresa : a concreción da idea, constitución, Trámites legais e viabilidade elemental.
- O Plan de negocio: análise do sector, análise DAFO, os plans de mercadotecnia, de produción, de recursos humanos, de organización e o plan económico financeiro

PROCEDIMENTOS

- Clasificación de empresas, según seus rasgos diferenciais, identificando as características que a definen, e as diferentes aportacions sociais e económicas de cada un delas.
- Analizar, nalgún caso concreto, as influencias de factores externos na actividade da empresa.
- Analizar e valorar os factores positivos e negativos, tanto económicos como sociais, que inflúen no tamaño e no tipo de propiedade da empresa.
- Identificar, nalgún caso concreto, das distintas teorías sobre o papel do empresario.
- Identificar os diferentes elementos patrimoniais e a función que teñen , agrupandoos correctamente en masas patrimoniais.
- Lectura e interpretación das contas anuais, utilizando o concepto de Balance e as ideas contables básicas.
- Clasificación dos distintos tipos de intermediarios comerciais e representación das redes de distribución comercial.
- Recoñecemento das disversas técnicas de promoción dun produto, con especial atención a publicidade.
- Interpretación da correspondencia entre as inversións e o seu orzamento, buscando posibeis desaxustes mediante ratios sinxelos.
- Identificación das principais fontes de financiación da empresa, analizando e evaluando as distintas posibilidades que teñen as empresas de recurrir o mercado financeiro, a partires dun exemplo concreto.
- Interpretación, a partires de exemplos reais coñecidos polos alumnos, das ventaxas e inconvenientes da división do traballo, relacionándoa coa necesidade de coordinación e o que supón isto en relación coa tecnoloxía da empresa.
- Clasificación de modelos organizativos básicos, a partires de exemplos concretos.
- Observación e indagación nas institucións do entorno para describir súa estrutura organizativa, estilo de dirección, canles de información e comunicación, etc..., detectando posibles disfuncións.
- Planificación, utilizando diversas fontes de información, e a posterior execución dunha visita a unha empresa, elaborando seu organigrama e un informe razoado das observacións efectuadas.
- Recopilación de artigos que traten diversos aspectos da Empresa e empresarios destacados.
- Preparación e realización de visitas a empresas cercanas.
- Cumprimentar cuestionarios sobre motivación e avaliar os resultados.
- Realización de exercicios prácticos de carácter numérico sobre diferentes aspectos productivos (umbral de rendibilidade, período de maduración ...)

ACTITUDES E VALORES

- Valoración da función social que desenrolan as Empresas.
- Toma de conciencia da contribución que fan as pequenas e medianas empresas o progreso económico e a creación de emprego.
- Valoración da actuación da Empresa, analizando, non só os aspectos de competitividade e incremento da produtividade, senón tamén da súa responsabilidade social e ética.
- Analizar o posible conflito entre unha forma de entender o éxito empresarial, medido exclusivamente a través dunha conta de resultados, e unha concepción que entende este éxito dende un marco de valores máis amplo e que engade o impacto ambiental, as condición de traballo saudables, as correccións de inxustizas na distribución do valor engadido, garantías de calidade, promoción da investigación, etc.....
- Espíritu crítico ante determinadas formas de organización empresariais
- Actitude crítica ante situacións de discriminación no traballo, nos diferentes niveis organizativos.
- Orden e claridade na elaboración de organigramas
- Valorar a importancia dos análises de viabilidade e da selección de determinadas inversións para a supervivencia da empresa.
- Demostrar actitudes tales como : rigor nos análises, curiosidade científica, respecto e colaboración cos compañeiros, espírito de iniciativa.....

METODOLOXÍA DIDÁCTICA

Na explicación dos temas que compoñen o contido da asignatura, levaráse a cabo o través dunha estratexia expositiva, presentando os alumnos os contidos dos mesmos. No curso 2010/20011, utilizaremos o libro de texto “Economía da Empresa” da Editorial Baía Edicións. As explicacións acompañaríanse de actividades e traballos complementarios e de aplicación, sempre apoiados con esquemas, corpos conceptuais, etc..., para facilitar a comprensión.

Tamén, intentarás aplicas denominadas estratexias de indagación, que enfrontan o alumno cos problemas e cuestións nos que debe aplicar de maneira reflexiva, os conceptos, procedimentos e actitudes, coa finalidade de favorecer a súa comprensión. Aplicaríanse a temas relacionados co marco externo da empresa, coa organización da mesma, etc... Por isto, efectuaríanse:

- Visitas a empresas: con estas visitas obsérvase e contrástase a realidade concreta da empresa .
- Uso da prensa común e especializada. Analizaremos artigos breves e de fácil lectura que estén relacionados cos temas tratados, para poder establecer unha conexión coa realidade. Isto axudará a coñecer o léxico específico do mundo empresarial.
- Vídeos e medios de comunicación : aínda que os vídeos que tratan de maneira específica a realidade empresarial son escasos, podremos ver algunha película comercial na que se aborde a organización de empresas, toma de decisións, publicidade etc.....
- Utilización de Internet como ferramenta para conseguir datos estadísticos sobre empresas, información xenérica, etc...

CONTIDOS MÍNIMOS EXIXIBLES

Unidade Didáctica 1.- A Empresa e o seu contorno económico-social

TEMA 1. A Empresa

- 1.1.- Concepto de Empresa
- 1.2.- Elementos da empresa
- 1.3.- Funcións e obxetivos da empresa

TEMA 2. Clases de empresas

- 2.1.- Clasificación das empresas
- 2.2.- Forma xurídica das empresas
- 2.3.- Clases de sociedades, según súa titularidade xurídica.

TEMA 3. O Empresario

- 3.1.- Concepto de Empresario
- 3.2.- A función de Dirección na Empresa.

TEMA 4. O marco externo da empresa

- 4.1.- Marco Xeral da actuación da empresa: entorno xeral e específico
- 4.2.- A extratexia competitiva
- 4.3.- Criterios de localización dunha empresa

TEMA 5. Normas que regulan a actividade da empresa

- 5.1.- A regulación xurídica
- 5.2.- Relacións Laborais na empresa:
  - 5.2.1.- Contrato de traballo
  - 5.2.2.- O salario
  - 5.2.3.- Tipos de contrato de traballo.
  - 5.2.4.- Modificacións do contrato de traballo
  - 5.2.5.- Suspensión e extinción do contrato
- 5.3.- A Seguridade Social
- 5.4.- A Fiscalidade na empresa:
  - 5.4.1.- Imposto sobre o valor engadido
  - 5.4.2.- Imposto de Sociedades
  - 5.4.3.- Imposto sobre a renda das persoas físicas

Unidade Didáctica 2.- O Subsistema Productivo

TEMA 6 . A Producción

- 6.1.- A produción como proceso de creación de valor.
- 6.2.- A tecnoloxía
- 6.3.- A matriz tecnolóxica e a eficiencia
- 6.4.- A produtividade

TEMA 7.- A produción e os costes

7.1.- Os costes de produción: tipos de costes e relación entre produción e costes.

7.2.- Estructura do coste de produción.

7.3.- Análisis Coste-Beneficio. O Punto Morto

TEMA 8.- A Xestión das Existencias

8.1.- Os inventarios:

8.1.1.- Coste de inventarios. Tamaño dos almacéns

8.1.2.- Volumen óptimo de pedido. Método Wilson

8.2.- Sistemas de Valoración das existencias: Precio Medio, Fifo y Lifo

TEMA 9.- A dimensión empresarial

9.1.- O tamaño das empresas. Criterios para establecer a dimensión empresarial : Pymes, ventaxas e inconvintes

9.2.- Factores que inflúen na dimensión das empresas

9.3.- Crecemento empresarial:

9.3.1.- Fusión e absorción de empresas

9.3.2.- Holding

Unidade Didáctica 3 .- O subsistema Comercial

TEMA 10.- A actividade comercial

10.1.- O mercado:

10.1.1.- Clases de mercados

10.1.2.- Variables determinantes do mercado

10.2.- Mercadotecnia:

10.2.1.- Principios da mercadotecnia

10.2.2.- Actividades relacionadas coa mercadotecnia.

10.3.- A segmentación do mercado. Criterios

10.4.- A investigación de mercados:

10.4.1.- Obxetivos da investigación comercial

10.4.2.- Sistemas de obtención da información

10.4.3.- Fases da investigación comercial

TEMA 11.- O Marketing-mix

11.1.- Producto. Utilidades dun produto:

11.1.1.- Líña e gama de produtos

11.1.2.- A marca

11.1.3.- O envase

11.1.4.- Ciclo de vida dun produto

11.2.- A distribución:

11.2.1.- Tipos de intermediarios comerciais

11.2.2.- Funcions de distribución

11.2.3.- Canais de distribución

11.2.4.- A franquicia. Just in time

11.3.- A promoción:

11.3.1.- Funcions e técnicas da promoción

11.3.2.- A publicidade . Campaña publicitaria

11.3.3.- A promoción das vendas.

11.3.4.- A venda persoal. Relacións Públicas

11.4.- O Precio. Variables das que depende o precio dos produtos.

Unidade Didáctica 4.- Subsistema Financeiro

TEMA 12.- As Contas Anuais

- 12.1.- O patrimonio empresarial: elementos e masas patrimoniais. Ordenación e valoración dos elementos patrimoniais.
- 12.2.- A ecuación fundamental do patrimonio: estabilidade ou inestabilidade patrimonial.
- 12.3.- A contabilidade : O P.X.C. e os Libros Contables
- 12.4.- As contas anuais da empresa

TEMA 13.- Análisis económico financeiro da empresa

- 13.1.- Análisis económico-financeiro
- 13.2.- Análisis de Balances
- 13.3.- Análisis Financeira: Ratios de equilibrio financeiro a curto e longo prazo.
- 13.4.- Análisis Económica: Rendibilidade e análise da produtividade.
- 13.5.- Período medio de maduración:
  - 13.4.2.- Período medio de maduración económico
  - 13.4.3.- Período medio de maduración financeiro

TEMA 14.- A financiación da empresa

- 14.1.- A necesidade de capital na empresa.
- 14.2.- Financiación a curto e longo prazo.
- 14.3.- As fontes de financiación:
  - 14.3.1.- Financiación interna ou autofinanciación. Ventaxas e inconvintes.
  - 14.3.2.- Financiación externa.
- 14.4.- O efecto apancamento.

TEMA 15.- As inversiones. Métodos de selección

- 15.1.- Concepto de inversión
- 15.2.- Métodos de selección de inversiones: estáticos y dinámicos.

Unidade Didáctica 5 .- Subsistema Organizativo

TEMA 16.- A organización da empresa

16.1.- A estrutura organizativa:

16.1.1.- Obxetivos da organización da empresa

16.1.2.- Tipos de estruturas organizativas

16.2.- A organización formal. O Organigrama :

16.2.1.- Departamentización

16.2.2.- Organigrama

16.3.- Os grupos na empresa. A organización informal

TEMPORALIZACIÓN

O longo do curso, efectuaráanse tres avaliacións. O reparto dos temas , será o seguinte:

- Na 1ª avaliación, abordarase o estudo da unidade didáctica 1, que comprende os cinco primeiros temas. Estes temas serán obxecto do primeiro examen, que levarase a cabo a mediados do mes de Novembro. Nesta 1ª avaliación, tamén veremos os temas 5 e 6 da unidade didáctica 2, aínda que non serán obxecto de examen nesta avaliación. os temas 5 y 6 de la unidad didáctica 2, aunque no serán objeto de examen en está avaliación.
- Na 2ª avaliación, a materia que será obxecto de examen, dividiráse en dúas partes: unha primeira parte, constará dos catro temas da unidade didáctica 2, e a segunda parte de dous temas da unidade didáctica 3 e os un tema da unidade didáctica cinco. Efectuarase un primeiro examen a finais do mes de Xaneiro e outro a principios do mes de Marzo.
- Na terceira avaliación, se estudiarán os temas correspondentes a Unidade Didáctica cuarta e a sexta.

Como característica xeral, o longo do curso, o sistema de avaliación será continuo: en cada examen preguntaranse cuestións propias de cada avaliación e das avaliacións anteriores.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Básicamente, a hora de avaliar o alumnado, utilizaráanse os seguintes instrumentos de avaliación:

- Participación na aula: a participación activa do alumno no aula, valorarase positivamente, e a pasividade ou falta de actitude, negativamente
- Exercicios teóricos (exames)
- Exercicios Prácticos, corrixidos no aula
- Relacións cos compañeiros, potenciando como positivo o traballo en equipo, a solidariedade entre eles, e negativamente o contrario

PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN

Os procedementos de avaliación xirarán en torno a observación diaria do alumno, o seu traballo, a súa participación, actitude, cumprimento dos traballos e dos prazos previstos, respecto hacia todos os membros da comunidade educativa..... Ademais , nesta materia, en cada trimestre faremos:

- 1) Exposición teórica dos contidos desenrolados na presente programación, que serán obxecto dos exames correspondentes.

- 2) Corrección dos distintos exercicios prácticos
- 3) Cando asistamos a charlas ou conferencias, o alumnado deberá entregar o profesor, un resúmen da mesma, para comprobar o grao de atención e seguimento que o alumno fixo da mesma.
- 4) Utilizaremos as novas tecnoloxías para estudar e analizar os distintas variables económicas: Productividade, análise custo-beneficio, rendibilidade

CRITERIOS DE AVALIACION.

A avaliación será formativa, aplicándose durante o proceso de aprendizaxe e levándose a cabo o traveso da observación sistemática dos alumnos. Efectuaránse tres avaliacións o longo do curso, xa comentadas no punto anterior, e unha avaliación final. O sistema de avaliación será continuo e os criterios básicos serán:

- Que o alumno coñeza e interprete as distintas funcións da empresa e as súas interrelacións valorando súa contribución, según o tipo de empresa.
- Que sepa o alumno clasificar os diferentes tipos de empresas, sinalando os seus rasgos diferenciais, e analizando as vantaxes e inconvenientes da maior ou menor dimensión da empresa e de seu carácter público e privado.
- Caracterizar as áreas de actividade da empresa, sinalando súas relacións, interdependencias e o seu distinto peso e importancia, segundo o tipo de empresa.
- Describir dunha forma sinxela o funcionamento das empresas. Representar o ciclo completo de funcionamento dunha empresa.
- Identificar os factores externos que inflúen na empresa (poderes públicos, coxuntura económica, evolución tecnolóxica, organizacións empresariais, sindicatos...) sinalando exemplos representativos e as circunstancias que ilustren esta incidencia
- Identificar as principais características do sector no que a empresa desenrola a súa actividade, e explicar, a partir delas, as distintas estratexias e decisións adoptadas.
- Analizar as principais características do mercado, e explicar a partir delas, as posibles políticas de marketing a adoptar.
- Explicar a organización adoptada pola empresa e súas posibles modificacións, en función do entorno no que desenrola súa actividade e das innovacións tecnolóxicas.
- Describir a estrutura organizativa da empresa, así como os estilos de dirección, canles de comunicación e información, grao de participación na toma de decisións, organización formal e informal que se poida dar.
- Identificar os elementos patrimoniais, sendo capaz de agrupalos nas súas masas respectivas, interpretando o sentido económico e financeiro de cada un dos seus apartados, detectando posibles desequilibrios.
- Valorar os elementos patrimoniais o traveso dos sistemas máis comúns, como poden ser: LIFO, FIFO, precio medio. Identificación e cálculo dos custos máis elementais que teñen lugar na empresa, así como a súa representación gráfica.
- Diferenciar as posibles fontes de financiación nun suposto sinxelo, e razoar a elección máis axeitada.
- Valorar distintos proxectos de inversión sinxelos e xustificar razoadamente a selección da alternativa máis vantaxosa..

- Identificar os datos máis relevantes do Balace e da Conta de Perdas e Ganancias dunha empresa, explicar o significado e avaliar a situación a partires da información obtida.
- Analizar un feito o unha información do ámbito empresarial. Presentar información de maneira organizada e intelixible, incorporando opinións e xuícios propios, con referencias a exemplos e datos apropiados.
- Diseñar e planificar e valorar un proxecto empresarial simple, con actitude emprendedora e creatividade, avaliando a súa viabilidade. Con este criterio preténdese valorar se o alumnado é capaz de aplicar con creatividade os contidos da materia a un sinxelo proxecto empresarial, froito da xeración e maduración dunha idea de negocio por parte do alumnado, valorando as súas dificultades, debilidades e oportunidades. Valorarase igualmente a disposición para o traballo en equipo, a creatividade e a planificación e organización

Ademáis de todo isto, tamén se terá en conta:

- a) A participación do alumno no desenrolo das sesións e súas intervencións na aula.
- b) A calidade dos traballos dos alumnos.
- c) En xeral, a actitude e predisposición manifestada no aula, hacia a asignatura, compañeiros, etc...

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

As notas obtidas nos exames, serán a fonte principal das cualificacións (90% da cualificación total), sendo o explicado nos apartados anteriores (a-b-c) o complemento para a obtención da nota final.

Para a superación da materia, será imprescindible acadar unha puntuación mínima de cinco puntos (sobre dez). O departamento de Economía establece que o alumno debe facer o esforzo necesario para a superación da materia, tendo en conta as especiais características deste 2º curso de bacharelato (último curso de bacharelato).No caso de que o alumno na convocatoria de Maio ou na de Setembro, suspenda únicamente esta Materia, “ Economía da Empresa”, poderáse discutir na xunta avaliadora a pertinencia de que o alumno supere a materia, SEMPRE E CANDO, se alcance unha nota mínima de tres puntos. En calquera outro caso, aplicarásese o criterio de cualificación xeral recollido anteriormente.

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Para o desenvolvemento das clases, utilizaráanse os seguintes recursos:

- A guía básica do alumno, será o libro " Economía e organización de empresas", da Editorial Baía Edicións.
- Periódicos, revistas e calquera publicación que teña que ver cos temas tratados.
- Utilización de Internet, como fonte de acceso a información económica.
- Vídeos
- Visitas a empresas

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS I EXTRAEXCOLARES

- Visita a algunha empresa da localidade (Celulosas) e a algunha outra empresa situada fora do noso municipio, que pola súa importancia, supoña un especial interese para os alumnos (Citroën en Vigo y Zara en Arteixo)
- Conferencia impartida por un empresario (emprendedor), no que lle explique os alumnos a súa experiencia relativa a creación da empresa, as dificultades que se atopou, como xurdiu a idea etc.....

MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Os intereses dos alumnos, súa motivación, e incluso súas aptitudes, diferencianse progresivamente o longo desta etapa. Cada alumno posee unha serie de peculiaridades que o diferencia do resto dos compañeiros, e por tanto, non todos eles van a aprender o mesmo ritmo ou van a ter as mesmas capacidades e intereses. A educación debe permitir e facilitar desenvolvementos educativos distintos, que se correspondan con esos intereses e aptitudes. O obxectivo último é conseguir que o alumno alcance o obxectivos xerais da etapa e lle permita obter o título de Bacharelato.

Entre as medidas propostas, contéplanse as adaptacións do currículo, os agrupamentos flexibles (si é posible), os dobrementes de grupos, establecemento de programas de reforzo e outros programas de tratamento personalizado para o alumno con necesidade específica de apoio educativo. Todas as medidas que se poideran adoptar, faráse en colaboración do Departamento de Orientación do Centro.

PROGRAMA DE REFORZO PARA ALUMNOS QUE TEÑAN PENDENTE A ASIGNATURA DE 1º CURSO DE ECONOMÍA

O inicio do curso, o profesor establecerá un programa para a recuperación da asignatura de 1ª Curso, de aqueles alumnos matriculados en 2ª Curso e

que teñan a materia de 1ª de Bacharelato (Economía) pendente. O programa farase de acordo cos alumnos implicados, e constará de :

- Estableceremos unha hora de consulta semanal para os mencionados alumnos, co fin de aclarar, resolver ou explicar aquelas cuestións sobre as que os alumnos teñan necesidade de consultar. A mencionada hora estableceráse na hora de titoría que o profesor ten no seu horario, ou en calquer outro momento na que os alumnos poidan, a fin de compatibilizar as súas clases de 2ª curso coa resolución das mencionadas dúbidas, que pode ser no recreo....
- Estableceremos o inicio de curso, un calendario de exames, a celebrar o longo do curso. Faremos un examen por avaliación (en total 3 exames), e logo un último examen final no mes de Maio, para aqueles alumnos que non recuperaron a materia o longo do curso. As datas dos exames estableceranse conjuntamente entre profesor e alumnado afectado, excepto o examen final, que será establecido pola Xefatura de Estudos.

AVALIACIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN E DA PRACTICA DOCENTE

Ó longo do curso faráse un seguimento da programación feita ó inicio do curso.

Trimestralmente faráse unha análise dos temas impartidos na aula con respecto ó programado ó inicio do curso, establecendo as correccións necesaria, de ser o caso.

A avaliación da práctica docente plantéxase en dous eidos:

- o Analizando de forma persoal e con sentido crítico a marcha do curso, os resultados académicos ..., comprobando se o alumnado entende e asimila os conceptos estudados

- o Someténdose á opinión do alumnado, a través de enquisas que de forma puntual pode facerse o fin de cada trimestre ou ben a fin de curso, para valorar a opinión do alumnado. Os alumnos dun Ciclo Superior xa alcanzaron un grado de madurez (supónse) que lles permite emitir xuízos , e polo tanto, coas cautelas oportunas, pódese ter en conta a valoración que fan da práctica docente

Profesor: José M. Justo Acevedo